

Γιώργος Γεωργής (Πανεπιστήμιο Νεάπολης)

«Ο ελένειος μύθος στην ποίηση του Κ. Χαραλαμπίδη»

Ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης μάς έχει δώσει την πιο πολυδιάστατη και ολοκληρωμένη παρουσία της Ελένης στη νεοελληνική ποίηση. Αξιοποίησε και την τελευταία λεπτομέρεια του «Ελένειου μύθου», όλες τις αφηγήσεις, τις δοξασίες και τις παραλλαγές, για να συνθέσει και να ιστορήσει τη δική του εκδοχή. Ένας σύγχρονος αιολός ανασκευάζει με μαεστρία τον αρχαίο μύθο με συγχρονικές προσεγγίσεις. Από τα Κύπρια Έπη και τον Ευριπίδη ως τον Γκαίτε, τον Παλαμά, τον Σεφέρη, τον Σινόπουλο και τον Ρίτσο, η Ελένη προβάλλει ερωτική και πανέμορφη, θεά ή πόρνη, αθώα ή ένοχη, ιδιοτελής και πανούργα, εξαπατημένη και πιστή, μα πάντα θείκη, όπως την αντίκρυσαν οι πρόβουλοι των Τρώων ν' ανεβαίνει στο τείχος της Τροίας, πάνω από τις Σκαίές Πύλες:

*αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὦπα ἔοικεν (Γ 158)
πόσο πραγματικά με τις αθάνατες θεές στην όψη μοιάζει*

Η Ελένη του Χαραλαμπίδη είναι συνισταμένη όλων των εκδοχών της Ελένης, της αρχαίας και της νεότερης λογοτεχνίας. Σε περισσότερα από δέκα αρχαιόμυθα ποιήματα του, όπως η «Παλινωδία», «Στο Παλάτι του Πρωτέα», «Στη γλώσσα της υφαντικής», «Μετά θάνατον έρωσ», «Ελένη», «Έλανδρος», «Στον αργαλειό», «Αχιλλεύς», «Μενέλαος», «Αυτοείδωλο», «Η παρθένος Ελένη», έχει κυρίαρχη παρουσία, ενώ σε άλλα έχει έμμεσες αναφορές ή υπαινικτικές αναγωγές. Είναι εντυπωσιακή η βαθειά γραμματολογική γνώση της άμεσης και παράπλευρης γενεαλογίας της Ελένης, τόσο της θείας καταγωγής της, όσο και των παιδιών της από τη συνένωση με τον Μενέλαο, τον Θησέα, τον Πάρη και τον Αχιλλέα. Και συνακόλουθα η μαεστρική ενύφανση των λεπτομερειών του περίπλοκου και πολυεξακτινωμένου μύθου στην ποιητική του, όπου άμεσα συνομιλεί με τους αρχαίους ποιητές και συγγραφείς, αφήνοντας τους νεότερους να ακούγονται σεκόντο σε αρμονική διωδία.